

Palladium země České



Foto: wikipedia.org

Je radost moci hledět do minulosti protkané postavami svatých, kteří v bouřích bratrovražedných bojů stáli pod korouhví kříže, aby ze situací záporných svým křížem získali pro nás plus. Podíváme-li se ale na úplný úsvit, zahlédneme malý kousek slitiny kovu, který ukazuje křesťanství v jeho kráse vtělení.

Do země České přichází se křtem Bořivoje a jeho svaté ženy Ludmily dar misionářů, malý kovový reliéf Matky Boží s dítětem. Tento rodový obraz, po smrti sv. Václava ztracený, se po staletích podivuhodně vynořuje, aby se stal ochranným obrazem celé země České. Ač přeléván, nese v sobě původní slitinu – korintskou měď, v našich zemích neznámou. Po staletí přicházejí lidé do Staré Boleslavi, aby před tímto obrazem

vzývali mocnou přímluvu Matky Boží. Pod ochranu Tvou se utíkáme...

Až se vypravíš do Staré Boleslavi a budeš se modlit před tímto obrázkem, vzpomeň na svaté, kteří se ho dotýkali: Cyril a Metoděj, Ludmila a Václav, Jan Nepomucký, Jan z Jenštejna, Karel I. Rakouský, Josef Beran a mnozí další. Nemáš chuť stát se jedním z nich? Začít je lehké: Pod ochranu Tvou se utíkáme...

otec Marek Miškovský

SOLUŇŠTÍ BRATŘI

svatých bratřích Cyrilu a Metoději se v poslední době vynořilo mnoho knih pro dospělé i děti.

Jsou o nich filmy i televizní dokumenty, počítačové hry a komiksy, pexesa a omalovánky. Pořádají se o nich vědecké kongresy a muzejní výstavy, ale i výtvarné soutěže pro

děti, CM-caching a kvízové soutěže (www.velehrad.cz). Prostě není problém se s nimi seznámit, objevit jejich úžasné dílo a životní dobrodružství.

Ministrantům bych však rád ukázal na jejich odvahu důvěřovat Kristu, s nímž prožili nečekané životní dobrodružství. Obdivují jejich velkorysost, protože nehledali své výhody a cíle, ale dali všechny své síly a všechny čas do služby Kristu a šíření jeho evangelia. Nelekali se žádných překážek, když měli pohanům pomáhat v poznání Krista, přivést je k víře a naučit je žít jako Kristovi přátelé.

Každý ministrant může i dnes, po 1150 letech od jejich příchodu na Velkou Moravu, být žákem slavných věrozvěstů. Od



Foto: Michal Maňas-cs.wikipedia.org

nich se může naučit důvěřovat Kristu a žít jako jeho přítel, přivádět k němu kamarády, aby i oni mohli uvěřit. Předávat víru a přivádět do společenství církve není lehké, ale stojí to za to. Co kdybys to zkusil i ty? Kdo není sobec, rozdává ze své víry těm, kteří ji nemají. Při tom sám vyroste ve víře, možná vyroste i v apoštola a snad jednou pocítí i povolání ke kněžství, aby se tak dal do služby Kristu naplno.

Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký

HLAHOVICE

Josef Lavička

to pravé slovanské dobrodružství

Když se Konstantin (Cyril) a jeho o dva-náct let starší bratr Metoděj vydali v roce 862 v rámci misijní cesty na území dnešní Moravy, čekalo je největší dobrodružství jejich života. „Moravská misijní návštěva“ těchto dvou vzdělaných bratrů ze Soluně

je dodnes tradována jako jedna z klíčových fází ve vývoji slovanských kmenů žijících na tomto území, tedy našich předků. Zásadní roli v úspěchu věrozvěstů měla sehrát právě HLAHOVICE – písmo, které bratři na Velkou Moravu přinesli.

Hlaholiti?

Název hlaholice je odvozen ze staroslověnského slovesa glagolati, které znamenalo hovořit. Jedná se o nejstarší slovanské písmo, a pokud říkáme, že soluňští bratři toto písmo na Velkou Moravu přinesli, není to celá pravda. Oni ho totiž i vytvořili. Tedy ten mladší z nich. Konstantin od malička vynikal ve všech činnostech, byl výborným řečníkem, filozofem a myslitelem a všechny udivoval i svým jazykovým nadáním. Když se měli bratři vydat na Velkou Moravu, uvažovali logicky a bylo jim jasné, že pro tuto misi bude velmi důležitý jazyk. A písmo. Slované na území Moravy totiž nebyli v této době příliš vzdělaní. „Neměli knihy ani písmo, ale četli a hádali pomocí črt a vrubů (nazývají se i slovanské runy), neboť byli pohané,“ napsal o Slovanech bulharský mnich Chrabr. Konstantin proto vytvořil hlaholici, která měla být pro slovanské kmeny jednoduše zvládnutelným písmem. Zároveň do ní postupně přeložil různé latinské liturgické texty.

Hlaholice a fakta

Hlaholice měla kolem čtyřiceti písmen. Mnich Chrabr píše o „třiceti a osmi“ znacích, jinde se zase uvádí, že jich bylo 41. Důležité však je, že znaky byly graficky jednotné a měly svůj osobitý, možná až orientálně působící ráz. Každý ze znaků však měl svůj vlastní původ. Dvacet čtyři znaků Konstantin převzal z tehdejší malé řecké abecedy. Pro hlásky, které jsou typické pouze pro slovanské jazyky, vytvořil nová písmena. Inspiroval se nejspíše abecedami různých jiných jazyků – například z hebrejského či samaritánského písma, která Konstantin poznal při svých cestách. Možná je i návaznost některých znaků na koptskou či gruzínskou abecedu, případně i na latinku. Aby dohadů kolem původu písma nebylo málo, některé teorie říkají, že Konstantin hlaholici sestavil na základě slovanských run, kterými se na území dnešní Moravy psalo dříve.

Hlaholice v politice

Na území Velké Moravy se hlaholice sice oficiálně užívala jen do roku 885, kdy ji nitranský biskup Wiching zakázal. I nadále však zůstala u místních Slovanů v oblibě. Žáci Konstantina a Metoděje navíc z území Velké Moravy odešli do ostatních slovanských oblastí, především na Balkán, a písmo se tak velmi rychle rozšířilo mezi další národy – například do Bulharska a Chorvatska, kde se v různých upravených podobách užívalo ještě ve 12. či 13. století.

Soutěžní úkol:

Převeďte následující větu z hlaholice do našeho písma. Jako pomůcka vám poslouží tabulka.

ВѢРОВАЮ СЪЗНАЮЩЕ ВЪ БОГА
 ВЪСЪСЪЗНАЮЩЕ ВЪ БОГА
 СЪЗНАЮЩЕ ВЪ БОГА

Hláskva	†	ℙ	℞	ℙ	ℙ	ℙ	ℙ	ℙ	ℙ
Název	Azb	Buky	Vědi	Hlaholb	Dobro	Jestb	Zivie	Dzelo	Zemlja
	A	B	V	H	D	Ě	Ž	DZ	Z
Klávesa	a	b	v	h	d	e	ž	x	z

Hláskva	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Název	Jl	Děrv	Kako	Ljudje	Myslite	Našb	On	Pokaj	Rbcl
	J	Ď	K	L	M	N	O	P	R
Klávesa	j	ř	k	l	m	n	o	p	r

Hláskva	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Název	Torbdo	Ukb	Ferbh	Chorb	Orb	Fita	Ci	Črbvb	Ša
	T	U	F	CH	O	F	C	Č	Š
Klávesa	t	u	f	g	q	w	c	č	š

Hláskva	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Název	trdy jer	jerY	měkky jer	JAF	JU	Omb	Jomb	JEnb	Enb
	Ъ	Y	Ь	JA	JU	O.	JO.	JE.	E.
Klávesa	ъ	y	ь	á	ú	=	š	ě	é

Vaše odpovědi nám zasílejte do konce prázdnin, tedy do 31. 8. 2013. Výherce získá knížku Radost z víry od Paulínek.



Proglas

Prvním staroslověnským textem, který Konstantin napsal, byl právě Proglas. Jedná se o veršovaný předzpěv staroslověnského překladu evangelia. Zpěv říká především to, že je dobré hlásat Boží slovo v mateřském jazyce. Proglas má 110 veršů, závěrečný verš představuje slovo „Amen“.